

[Ministeren for kulturelle anliggender]

Som led i regeringens budgetreform er der med folketingets tilslutning fastsat totalrammer for alle ministerier. Det indebærer, at merudgifter til nye initiativer må modsvares af besparelser andetsteds inden for rammerne. Efter den dagsorden, der den 3. maj 1983 blev vedtaget af et flertal i folketinget, er kulturministeriet imidlertid i 1984 og også i de følgende finansår for første gang i mange år i den særlige situation ikke at være omfattet af de generelle besparelser, som pålægges ministerierne.

Som nævnt i indledningen er det herudover hensigten i de nærmeste år at søge en vis udvidelse af kulturministeriets bevillingsramme.

Omprioriteringer inden for ministeriets ramme må dog til stadighed kunne foregå; man må kunne nedprioritere virksomhed, som tiden er løbet fra, for at kunne udvide eksisterende og iværksætte nye initiativer.

Regeringen har i øvrigt fuld tiltro til, at de kommunale politikere, som – inden for deres virkeområde – har bidraget så væsentligt til at skabe gode vilkår for den kulturelle udvikling, vil fortsætte arbejdet med sigte herpå. De kender bedst de lokale ønsker og behov og kan selv ved små omprioriteringer inden for den kommunale økonomis ramme gøre meget for at sikre et rigt kulturliv, der spænder over hele det vide felt, som er kulturens.

Regeringen ønsker endelig at understrege, at det ville være vanskeligt for staten og kommunerne at leve op til deres forpligtelser til at sikre mangfoldigheden i kulturlivet, hvis det ikke lykkeligvis var sådan, at der på vigtige delområder blev ydet en meget betydelig støtte fra private fonde, erhvervsvirksomheder og enkeltpersoner. Sådan har det været i lang tid i Danmark. Tænk blot på, hvad billedkunsten skylder Ny Carlsbergfondet. Det er glædeligt at kunne konstatere, at meget tyder på, at der i erhvervslivet er en stigende interesse for at gøre en indsats på det kulturelle område.

Samtykke til behandling:

Formanden:

Den under punkt 12 på dagsordenen opførte sag kan, da tillægsbetænkningen først er afgivet i går, kun med tingets samtykke

behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 18:

Forespørgsel til udenrigsministeren [om regeringens syn på EF-politikken for de kommende fem år].

Af Gade (SF) og Albrechtsen (VS).
(Forespørgslen anmeldt 11/5 84).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 19:

Forespørgsel til statsministeren [om den indenrigs- og udenrigspolitiske situation].

Af Anker Jørgensen (S), Knud Østergaard (KF), Ivar Hansen (V), Ebba Strange (SF), Niels Helveg Petersen (RV), Nør Christensen (CD), Dohrmann (FP), Albrechtsen (VS), Steffensen (KrF) og Maisted (FD).

(Forespørgslen anmeldt 11/5 84).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af lovforslag nr. L 164:

Forslag til lov om ændring af lov om begrænsning af lønstigninger og om ændring af takt- og dyrtidsregulering m.v. (Fortsat ændring af dyrtidsregulering).

(Fremsat 26/4 84. Første behandling 2/5 84. Betænkning 10/5 84. Anden behandling 15/5 84).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Svend Auken (S):

Socialdemokratiet har i betænkningen til forslaget og ved anden behandling givet udtryk for sin negative vurdering af hele 2 pct.s forliget, og hvorfor vi agter at stemme nej til samtlige 13 forslag. Jeg vil gerne her ved tredjebehandlingen kort resumere de vigtigste grunde, vi har til at tage dette skridt: Vi mener, at indgrebene er ensidige. Vi mener ikke, de er økonomisk virkningsfulde. Vi mener, de fremmer polariseringen og ufordrageligheden i samfundet, og vi mener, at de savner ethvert positivt perspektiv.

Når vi siger, at indgrebene er ensidige, tænker vi på, at der alene gribes ind over for lønmodtagere og modtagere af samfundets hjælp. Reallønssaldet blev sidste år til trods for alle regeringens løfter i gennemsnit 3 pct. for de beskæftigede, og det bliver det efter alt at dømme også i år, altså 6 pct. tilsammen under to gode opgangsår. For de arbejdsløse og de syge og efterlønsmodtagere på fast sats bliver faldet tilsammen i 1983 og 1984 ca. 12 pct. For modtagere af ydelser til børnefamilierne og modtagere af bistandshjælp bliver der tale om en reallønssforringelse på 8 pct. i 1983 og 1984.

Samtidig vokser det personlige skatte- og afgiftstryk med flere trækprocentpoint, og det samlede skattetryk stiger i løbet af 2 år fra 44,4 til 47,4.

Det er i den situation, at regeringen siger, at de svageste alene skal have en regulering på enten 0 eller 2 pct. i 1985. Men hvad bliver prisudviklingen? Hvad bliver skatteudviklingen? Er der virkelig nogen, der tror på, at inflationen i Danmark til næste år kommer ned i nærheden af 0 eller 2 pct.?

Alle de løfter, der blev afgivet i efteråret 1982 om nogenlunde eller kun svagt faldende realløn, er aldeles ikke blevet indfriet. I de første tre måneder i år er priserne steget næsten dobbelt så hurtigt som lønningerne. Derimod sker der ikke noget indgreb fra regeringens side over for den avanceglidning, som alle peger på er den væsentligste årsag til den forstærkede inflation. Man skrider ikke ind over for de stærkt stigende restindkom-

ster, der i 1983 steg med 15-20 pct. og formentlig vil gøre det samme i år, skattetænkning osv.

Hvis man skal sige det venligt, kan man sige, at der ikke er antydning af tilløb til omridset af en socialt retfærdig fordeling i det, der her lægges frem. Vi mener også, at indgrebene har en tvivlsom økonomisk effekt. De siges at ligge i forlængelse af regeringens hidtidige politik, der skulle være en succes. I stedet for at holde sig til alle disse tvivlsomme prognosetal og tvivlsomme og ofte forkerte udtalelser, der gives til folketinget af skiftende ministre, så lad os holde os til de faktiske tal for den økonomiske udvikling. Lad os holde os til det første kvartal i år, som der nu foreligger tal for.

Betalingsbalanceunderskuddet har i de tre første måneder i år været på 6 mia kr. eller det største underskud nogen sinde på betalingsbalancen. Renten er steget med godt 1 pct. til fordyrelse af huslejer osv., efter at det lille glansnummer umiddelbart efter forliget har udtømt sine virkninger. Realrenten er stadig væk høj, ligger vel omkring 8 pct., til skade for investering og byggeri og de offentlige finanser. Som jeg sagde det før, er prisstigningerne meget kraftige, og det er ikke på grund af lønudviklingen, at det er sket.

Men, siger regeringen så, arbejdsløsheden – det går jo strålende, for nu er vi for første gang på vej til en situation med faldende arbejdsløshed. Det er desværre ikke sandt. I går offentliggjordes tallene for marts måned, der viste, at den sæsonkorrigerede ledighed på de tre første måneder i år er steget med 10.000, og vi ligger stadig væk over tallene fra sidste år, på trods af at vi havde alle chancer for, at arbejdsløshedstallene kunne falde.

I forliget er der i forbifarten intet ekstra initiativ nævnt over for arbejdsløsheden. Tværtimod sparer man mange hundrede millioner kroner på den statslige indsats mod ungdomsarbejdsløsheden.

Den tredje grund, jeg nævnte, til at vi går imod, er, at forliget ødelægger samarbejdet på arbejdsmarkedet, og det underminerer forståelsen mellem befolkningsgrupperne. Der er overalt i disse år i samfundet tale om en øget polarisering, øgede spændinger, øget uro og samtidig med det også øget passivisering. De to ting trives jo desværre altid fint sammen.

[Svend Auken]

Jeg mener, at regeringens politik bærer ansvaret for den uro og den polarisering, vi i øjeblikket oplever. Jeg synes, det på den baggrund er imponerende, at dansk fagbevægelse ikke, som man siger det, har villet lade mulighederne for en trepartsdrøftelse være uprøvede. Men efter hvad der fremgår af den brevveksling, der har været mellem statsministeren og Landsorganisationens formand, spores der ingen tillid i fagbevægelsen til, at sådanne forhandlinger vil føre til nogen positive resultater, og det er en skam, for netop i disse kriseår var der brug for en fornuftig dialog mellem arbejdsmarked og regeringsmagt.

Når lønmodtagerne er skeptiske, er det selvfølgelig, fordi de ved, at de blev snydt i oktober 1982, og at de nu bliver snydt igen. Selv om danske lønmodtagere er samfundsbevidste og indstillet på at yde deres bidrag, ser de i dag, at takken for deres indsats er yderligere nedskæringer, mens andre grupper, alle regeringens kernetropper, slipper fuldstændig fri.

Det er socialdemokratiets håb, at vi snart kan vende tilbage til normale samarbejds- og tillidsforhold på arbejdsmarkedet og i samfundet. Men er der længere nogen, der tror, at det bliver i denne regerings tid?

Vort sidste angrebepunkt er, at indgrebene i 2 pct.s forliget savner ethvert perspektiv i positiv retning. Der er ikke noget oplæg til den arbejdstidsnedsættelse, som efterhånden alle er klar over er et nødvendigt led i at få nedbragt arbejdsløsheden, og som også menneskeligt set har meget store fortrin for sig. Der er ingen aktiv beskæftigelsesindsats, nej, man fortsætter nedskæringerne, f.eks. over for ungdomsarbejdsløshedsindsatsen. Der er heller ingen skattereform, og der er heller ingen overskudsdeling. Tværtimod er der i forliget kun negative signaler. Heller ikke denne gang lykkedes det altså at få den dybtgående samtale i gang om samfundets store, ikke mindst menneskelige problemer. Der buldres lidt i støttepartierne, men statsministeren kan desværre tage det roligt; det er vistnok kun bulder.

Vi siger nej til hele 2 pct.s forliget, fordi, som jeg sagde det, indgrebene er ensidige, de er af tvivlsom økonomisk værdi, de fremmer polariseringen og ufordrageligheden i samfundet, og de savner ethvert positivt perspektiv. Det er altså et ineffektivt, det er et skævt

forlig, folkettinget nu skal tage stilling til, og det står desværre – og jeg siger med en tyk streg under: desværre – i skærende modsætning til samfundets behov for samarbejde, for social retfærdighed og for nytænkning.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg skal naturligvis ikke blande mig i de almindelige betragtninger over den økonomiske udvikling, som hr. Svend Auken kom med, men jeg synes, at de socialdemokratiske medlemmer af skatteudvalget burde sende bilag fra skatteudvalget til hr. Svend Auken, så han ikke for fremtiden gør sig skyldig i den fejltagelse, han kom med heroppe. Sandheden er jo, at der gennem de indgreb, vi har foretaget i skattefastsættelsen de sidste år, for 1984 er sket en skattelettelse på mellem 300 og 400 kr. for de små indkomster og til gengæld en skatteforhøjelse for de store indkomster på ca. 500 kr. i sammenligning med, hvad der ville være sket, hvis vi ikke havde grebet ind i skattereglerne. Det synes jeg lige skal med.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg er nødt til at sige til hr. Bernhard Baunsgaard, at de oplysninger, vi har fået i skatte- og afgiftsudvalget, alene er oplysninger i forhold til statsindkomstskatten. Der er ikke taget hensyn til, at man har forhøjet bidraget til dagpengefonden med 1 pct., som først og fremmest rammer de laveste indkomster; de, der rammer imod skatteloftet, får ikke forhøjelsen, det er de højeste indkomster. Der er ikke taget hensyn til, at personfradragene i forhold til kommunerne ikke er forhøjet i nær samme udstrækning, og derfor har det været nødvendigt for kommunerne at forhøje kommuneskatten, fordi hr. Bernhard Baunsgaard sammen med forligspartierne og regeringen har været med til at beskære bloktilskuddene. Så hvis hr. Bernhard Baunsgaard vil være venlig at bede regeringen om at tage disse beregninger med ind, vil hr. Bernhard Baunsgaard få et ganske andet resultat end det, han forsøger at give et indtryk af her.

Formanden:

[Formanden]

Uden at vi skal have en skattedebat i dag, får hr. Bernhard Baunsgaard ordet for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det er jo ikke muligt for folketingset at gribe ind i, hvad kommunerne gør med skatten. Vi har henstillet fra folketingset, at man er tilbageholdende med at udskrive skat – bl.a. har de socialdemokratiske kommuner jo ikke i alle tilfælde fulgt det – men det er korrekt, som hr. Stavad siger, at dér, hvor folketingset har indflydelse på statsskatten, har vi sørget for, at der er et socialt sigte, og det synes jeg man skulle oplyse den politiske ordfører for socialdemokratiet om.

Gammelgaard (KF):

Efter at have hørt hr. Svend Auken her i dag må jeg sige, at det er trist, at socialdemokratiet sætter sig helt uden for indflydelse, når det gælder centrale dele af dansk politik. Man siger igen nej, nej og atter nej til den nødvendige finans- og indkomstpolitik, den politik, som alle ved er en forudsætning for, at vi kan komme ud af de økonomiske problemer, dette land befinder sig i.

Det er rigtigt, som hr. Svend Auken var inde på det, at socialdemokratiet i betænkningensbidraget til andenbehandlingen har redegjort for sin holdning, og det gentog hr. Svend Auken her i dag. Det første punkt, man tager op, er udviklingen i beskæftigelsen. Det er utroligt, at man kan se bort fra, at der i indeværende år, i 1984, vil komme til at ske et fald i arbejdsløsheden med henved 5.000, som det tydeligt fremgår også af regeringens budgetredegørelse.

Det er utroligt, at man kan se bort fra, at der som en følge af regeringens politik og naturligvis også af udenrigsøkonomiske forhold næste år vil blive skabt 35.000 nye arbejdspladser i den private sektor. Det betyder, når der er en tilgang til arbejdsmarkedet på 25.000, at arbejdsløsheden falder med 10.000.

Hvis vi derefter prøver at se på udviklingen i inflationen, som man hævder betyder en prisstigning på 7 pct. omregnet til årsbasis, er det interessant, at man kun omtaler de tre første måneder i år. Havde man taget den fjerde måned med, hvor vi jo nu har tallene,

viser det sig, at udviklingen nu er på en inflation på kun 4 pct. på årsbasis.

Hvad angår betalingsbalancen, har vi jo kun fået tallene fra første kvartal, men dette rokker ikke ved en ret så sikker forventning om, at betalingsbalanceunderskuddet på årsbasis, altså i 1984, stadig væk vil ligge på de ca. 12 mia kr., som regeringen hele tiden har forudset. Det rokker heller ikke ved, at vi i løbet af 3 år, altså frem til 1988, kan fjerne underskuddet på betalingsbalancen.

Nationalbankdirektøren udtalte utvetydigt for nylig, at man med en fastholdelse af den finans- og indkomstpolitik, som regeringen fører i et samarbejde med det radikale venstre, og som er udmøntet i det forlig, vi i dag tredjebehandler, ville kunne fjerne underskuddet på betalingsbalancen i løbet af 3 år. Det er utroligt, at socialdemokratiet så fuldstændig kan sætte sig udenfor og her stå og komme med en række postulater, der jo intet hold har i virkeligheden.

Det er i og for sig i den forbindelse også besynderligt, at hr. Svend Auken slet ikke fandt anledning til at citere fra budgetredgørelsen, som vi fik forleden dag, og som jo siger ret centrale ting om den økonomiske udvikling her i landet i år og de følgende år.

Så må jeg sige, hvad angår hr. Svend Aukens omtale af regeringens virkninger og regeringens politiks virkninger på de svagt stillede: hvad var der sket, hvis der ikke var blevet og blev foretaget finans- og indkomstpolitiske indgreb, som tilfældet var og er? Så ville vi i løbet af meget kort tid være kommet i en situation, hvor der skulle være foretaget langt, langt videregående indgreb over for det, hr. Svend Auken kalder de svagt stillede. Det har denne regering ikke ønsket; den har ønsket, at der blev grebet ind i tide, så man kunne undgå de indgreb, der ville medføre kraftige modsætninger og opgør i den danske befolkning. Det har vi jo netop undgået ved at gribe ind i tide.

Dernæst: hvad er mest betydningsfuldt for de svagt stillede? Det er da, at vi får holdt inflationen nede, at priserne holdes i ave, og det viser sig jo altså med de tal, der nu foreligger, at regeringen har fået inflationen ned til en årlig udvikling på 4 pct.s stigning. Det nævnte hr. Svend Auken intet om.

Jeg kan kun beklage endnu en gang, at socialdemokratiet så kategorisk sætter sig udenfor, hvad angår drøftelser om den nød-

[Gammelgaard]

vendige politik. Jeg håber, at socialdemokratiet en dag accepterer de nødvendige besparelser og den nødvendige indkomspolitik, så vi igen kan få bredere forhandlinger om den økonomiske politik.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Alt for længe har vi i Danmark diskuteret på basis af prognosetal i stedet for at diskutere på basis af, hvad der faktisk sker. Nu er det sådan, at det, der påvirker folks levevilkår, er de faktiske prisstigninger og den faktiske ledighed og ikke regeringens forventninger eller datamaskinens forventninger til, hvordan det måske ser ud i 1986 og 1987 og 1988. Det var det, jeg gjorde i mit indlæg: jeg holdt mig til realiteterne. Inflationen er således ikke på 4 pct. Da vi skrev betænkningen, havde vi kun tallene for de første tre måneder, da var inflationen over 7 pct. Tager man den fjerde måned med, er inflationen de første fire måneder i år 6,5 pct., det er i forhold til en lønstigning på 3,5 pct. tegn på, at det ikke er lønmodtagernes lønninger, der gør dette, det er avanceglidningen, men den kunne hr. Gammelgaard jo aldrig drømme om at røre ved, for det ville jo give problemer i forhold til kernevælgerne blandt det konservative vælgerkorps.

Også når det gælder arbejdsløsheden, skal man holde sig til realiteterne. I går blev offentliggjort tallet for marts måned 1984, der viser, at den sæsonkorrigerede ledighed siden december måned 1983, altså på 3 måneder, er steget med 10.000. Det er altså realiteterne. Endelig må jeg om betalingsbalancen sige, at det, der er blevet påvist, er, at vi sidste år fik en engangsforbedring af betalingsbalancen på 7 mia kr., og den engangsforbedring er væk nu. Nu ser man alene virkningerne af regeringens politik, og dér er der tale om det største betalingsbalanceunderskud nogen sinde i et enkelt kvartal.

Det er realiteterne; kom så med alle prognoserne, kom så med alle maskinerne, kom med alle budgetredegørelserne – det er disse vilkår, folk må leve under i praksis.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Hr. Svend Auken sagde, at vi ikke ønskede at gribe ind over for avancerne. Hvad er det, der sker på dette område? Der er en fri konkurrence – jeg havde nær sagt, der er en fri konkurrence, så det brager – og det betyder altså, at avancerne i øjeblikket ikke er stigende, men for manges vedkommende tværtimod faldende. Der er en fri konkurrence, der regulerer disse ting, og det bør naturligvis også være således; der er ingen grund til indgreb over for avancerne.

Hvad angår prisstigningerne, er det selvfølgelig rigtigt, at man, da man skrev betænkningen, kun havde de tre første måneder, men jeg konstaterer bare tallene for de fire første måneder, vi har fået nu, som altså viser en inflation på årsbasis på 4 pct. Hr. Svend Auken kan jo få finansministeren til også at dokumentere, at tallene ligger således. Hr. Svend Auken kan for øvrigt også læse det i avisen i dag, hvis han er i tvivl.

Dernæst hvad angår arbejdsløsheden. Lad os holde os til de faktiske ting. Hvad er det, der sker i øjeblikket ude på de danske arbejdspladser, ude i de danske private erhvervsvirksomheder? Der sker det, at man har en meget kraftig investeringsforøgelse. Der investeres virkelig i nye arbejdspladser, både i bestående erhvervsvirksomheder og i oprettelse af mange nye erhvervsvirksomheder i øjeblikket. Ingen kan jo være i tvivl om den ekspansion, der finder sted i det private erhvervsliv. Hvad er det for noget at tale om, at der er tilbagegang i erhvervslivet, at arbejdsløsheden stiger osv. i erhvervslivet? Der er aldrig skabt så mange arbejdspladser, som der nu bliver skabt; der er virkelig fremgang. Der er ingen grund til at male en vis herre på væggen, som hr. Svend Auken gjorde det.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Det er jo ofte sådan med hr. Gammelgaard, at han siger det, regeringen tænker, men aldrig tør sige. Hvad var det, hr. Gammelgaard sagde? Hr. Gammelgaard sagde: er der én ting, man kunne være sikker på under denne regering, så var det, at avancerne ville der aldrig blive grebet ind over for. De var tværtimod, forstod jeg, i kraft af konkurrencen faldende efter hr. Gammelgaards opfattelse. Forleden dag var økonomiministeren i spørgetid her i folketinget og blev spurgt om,

[Svend Auken]

hvor meget restindkomsterne var steget fra 1982 til 1983: Ja, knap 20 pct., sagde økonomiministeren. Hvor meget ville de stige fra 1983 til 1984? Ja, det kunne økonomiministeren ikke sige noget om, men det ville formentlig ligge på det samme niveau, og økonomiministeren syntes i øvrigt, det var godt, at der blev tjent penge i erhvervslivet.

Så til de faktiske ting. Prisstigningerne i de første fire måneder i år er ikke 4 pct., men 6½ pct., og lønstigningerne er 3½ pct. Der er altså tale om en alvorlig underminering. Arbejdsløsheden er ikke gået ned til trods for alle de skønne prognoser; den er steget med 10.000 i løbet af 3 måneder. Det kunne vi alle forstå, hvis vi havde økonomisk krise. Men det, mennesker har meget vanskeligt ved at forstå, er, hvorfor arbejdsløsheden skal vokse med 10.000, når tingene går godt og der, som hr. Gammelgaard sagde, er stor optimisme og fremgang i erhvervslivet.

Endelig det mest alvorlige problem: vi tror ikke, at man kommer uden om, at også lønmodtagerne må holde for, hvis økonomien skal rettes op. Men hvorfor skal det alene være lønmodtagerne, og hvorfor skal det alene være modtagerne af samfundets hjælp, der skal have forringet deres levevilkår og forringet deres levestandard? Det er jo det, der på lang sigt øger spændingerne, øger polariseringen i samfundet.

Formanden:

Vi har et hensyn at tage til de øvrige ordførere, så nu bliver det sidste korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Må jeg først sige med hensyn til avancerne, at der, som jeg beskrev det, er en udvikling på dette område, som ikke nødvendiggør indgreb. Det var det, jeg sagde, hr. Svend Auken. Det ligger jo således, at vi har pris- og avancelovgivning og har monopollovgivning. De indeholder de muligheder, som en hvilken som helst regering kan ønske sig for indgreb, hvis det er nødvendigt at foretage sådanne indgreb. Monopoltilsynet følger jo meget nøje hele denne udvikling, og derfor er der, som vi ved, på nuværende tidspunkt ikke lagt op til indgreb, hvad angår dette.

Derefter må jeg sige, at hvis vi prøver at fastholde kendsgerningerne, er prisudviklingen, inflationen på årsbasis altså på 4 pct. På de danske erhvervsvirksomheder oprettes der masser af nye arbejdspladser, og det betyder, eftersom investeringsomfanget jo også er langt større i Danmark, end det er i lande, vi kan sammenligne os med, at vi i løbet af dette år kan fastholde det, vi hele tiden har sagt, nemlig at vi får nedbragt arbejdsløsheden med henved 5.000. Der er ingen grund til at komme med al denne pessimisme. Deltag dog i den optimisme, der breder sig ude i dansk erhvervsliv! Deltag dog i en støtte til den nødvendige politik! Jeg forstår ikke socialdemokratiets så fuldstændig negative holdning.

Fogh Rasmussen (V):

Hr. Svend Auken fandt anledning til at holde en stor tale om, at regeringens samlede økonomiske politik savner ethvert positivt perspektiv. Selv om man skulle tro, at det efterhånden skulle være overflødigt at overbevise selv hr. Svend Auken om de enkle kendsgerninger angående resultaterne af den økonomiske politik; kunne der måske være grund til lige ganske kort at ridse op, hvad det egentlig er for kendsgerninger, vi står over for.

For det første står vi over for den kendsgerning, at ledigheden ikke længere vokser, og det forstyrres ikke af de tal, som hr. Svend Auken i dag har forsøgt at bringe til torvs. Væksten i ledigheden er bragt til op-hør, og det står i skærende kontrast til den udvikling, som fandt sted i den periode, hvor hr. Svend Auken havde ansvaret for bl.a. arbejdsministeriet.

Det er en kendsgerning, at investeringerne er i en meget kraftig vækst, måske den kraftigste vækst overhovedet i hele Europa. Det er en kendsgerning, at de danske eksportvirksomheder oplever en meget kraftig vækst i disse måneder. Det er en kendsgerning, at underskuddet på statsbudgettet er det halve af, hvad det ville have været med en fortsættelse af den politik, der var lagt op til fra den forrige regering. Det er en kendsgerning, at underskuddet på betalingsbalancen er nedbragt kraftigt i forhold til, hvad det var under den tidligere regering. Det er en kendsgerning, at renten er nedbragt ganske betyde-

[Fogh Rasmussen]

ligt. Det er en kendsgerning, at inflationen er nedbragt ganske betydeligt.

Alle disse kendsgerninger kan selv hr. Svend Auken ikke komme væk fra. Og det er alle disse kendsgerninger, som har ført til øget tillid til Danmark i udlandet. Og så er det, vi må stille det spørgsmål: er det denne politik, som savner ethvert positivt perspektiv?

Hvem er det nemlig, der får gavn af denne økonomiske politik? Det er de arbejdsløse, som får gavn af, at ledigheden ikke længere stiger. Det er de laveste indkomstgrupper, som får gavn af, at inflationstakten er stærkt reduceret.

Så spørger hr. Svend Auken: ja men hvorfor er det nu alene lønmodtagerne, der skal holde for? Nu kunne man jo sige, at 85 pct. af befolkningen er lønmodtagere, så selv for hr. Svend Auken vil det nok være svært at lave indgreb, som ikke på en eller anden måde berører lønmodtagerne.

Men i øvrigt passer det jo ikke. Vi har hørt hr. Svend Auken og andre socialdemokrater kritisere regeringen for bl.a. at have pålagt arbejdsgiverne større bidrag til forskellige arbejdsmarkedsordninger og sociale ordninger. Det har socialdemokratiet kritiseret os for. Man kan ikke både pege på de foranstaltninger, regeringen har lavet, som indebærer øgede byrder for arbejdsgiverne, og bagefter hævde, at det kun er lønmodtagerne, der bliver ramt. Man kan ikke både blæse og have mel i munden, heller ikke i denne sag.

Så hæftede jeg mig ved hr. Svend Aukens stærke kritik af, at tallene for betalingsbalancens udvikling her i de første måneder har været mindre gunstige end forudset. Jeg forstod, at hr. Svend Auken fandt denne udvikling særdeles foruroligende. Det spørgsmål, vi så må stille til hr. Svend Auken og socialdemokratiet, er: skal hr. Svend Aukens udtalelser om det foruroligende i disse betalingsbalancetal forstås på den måde, at socialdemokratiet kræver et endnu stærkere økonomisk indgreb? Er det det, socialdemokratiet vil, når hr. Svend Auken nu er så foruroliget over betalingsbalancetallene? Jeg tror nu ikke, at betalingsbalancen, når året er omme, vil se så slem ud, som hr. Svend Auken frygter. Men hvis hr. Svend Auken havde ret i sin forudsigtelse, så måtte det snarere tale for, at hr. Svend Auken lagde ryg til endnu stær-

kere indgreb end dem, regeringen her har lagt op til. Ellers er der ingen sammenhæng i det, hr. Svend Auken her har stået og sagt.

Hr. Svend Auken mente, at den politik, der er lagt op til, vil føre til en øget polarisering, øgede spændinger i befolkningen. Det passer ikke. Det, vi oplever ude omkring, er tværtimod, at der er en stærkt voksende forståelse for nødvendigheden af den økonomiske politik, som nu føres. Ja, der er en stærkt voksende forståelse selv i de kredse, hr. Svend Auken traditionelt tror at have tag i. Det, der måske i realiteten er hr. Svend Aukens og socialdemokratiets problem, er, at der langt ind i fagbevægelsen, i hvert fald blandt fagbevægelsens medlemmer, er en stærkt voksende forståelse for den nødvendige økonomiske politik.

Det, vi kan sige, er, at hvis den udvikling, der tegnede sig ved regeringsskiftet i 1982, var fortsat, så er det i alle tilfælde helt givet, at der ville være blevet øgede spændinger i den danske befolkning, for så ville statsfinanserne have udviklet sig så katastrofalt, at der slet ikke havde været råd til at finansiere selv de mest nødvendige sociale udgifter.

Den økonomiske politik, regeringen har ført indtil nu, og som videreføres med den pakke af lovforslag, vi diskuterer her i dag, giver derimod sikkerhed for, at der økonomisk bliver skabt grundlag for at bevare alle væsentlige og positive sider af det danske velfærdssystem. Det forhold, at gældsætningen er stoppet, vil give sikkerhed for, at vi får råd til at finansiere et nødvendigt socialt system. Den omkostningsdæmpende politik, som nu videreføres, vil give sikkerhed for større beskæftigelse i de valutaskabende erhverv. Den vil give sikkerhed imod dramatiske fald i almindelige menneskers realindkomst.

Det er denne politik, hr. Svend Auken kalder uden ethvert positivt perspektiv. Jeg tror, at en masse mennesker ude omkring i landet vil føle, at den tale, hr. Svend Auken i dag har holdt, er helt uvirkelig i forhold til de økonomiske kendsgerninger.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Ja, man kunne forstå på hr. Fogh Rasmussens tale, at han ikke tror ret meget på de tal, hr. Svend Auken oplyser. Det er faktisk op-

[Kaj Poulsen]

lysninger fra alle institutioner i dette samfund. Og så kunne vi høre, at regeringens politik bl.a. havde betydet, at underskuddet på betalingsbalancen var halveret. Det var regeringens politik, det gik brandgodt.

Når hr. Fogh Rasmussen ikke vil tro på, hvad hr. Svend Auken siger, så synes jeg, at hr. Fogh Rasmussen skulle tage industriministerens kvartalsoversigt for januar kvartal og se, hvilken virkning regeringens politik har haft på betalingsbalancen i 1983. Industriministeren er en hæderlig mand, han skriver nemlig, hvad det drejer sig om. Han skriver, at det formentlig er en engangsvirkning, som regeringen ikke vil få gavn af i 1984, og at det vil give problemer fremover. Det er det, vi har set i første kvartal i år.

Regeringen kan ikke køre friløb. Man kan ikke grine sig igennem de økonomiske problemer mere, og man kan ikke forklare sig ud af dem. Tallene viser præcist, at det, man har kørt med i hele 1983 om, hvor god og hvor dejlig man var, kun var snak, der var intet indhold.

(Kort bemærkning).

Fogh Rasmussen (V):

Jeg forstod, at hr. Kaj Poulsen er lige så foruroliget over betalingsbalanceudsigterne som hr. Svend Auken. Derfor må jeg gentage mit spørgsmål – nu kan jeg også gentage det over for hr. Kaj Poulsen: skal det forstås sådan, at socialdemokratiet ønsker et endnu stærkere indgreb i den økonomiske udvikling for at forhindre det, man tror er en foruroligende udvikling på betalingsbalancen?

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Naturligvis vil vi være med til alle indgreb, der nedbringer underskuddet i forhold til udlandet. Det har socialdemokratiske regeringer i årenes løb også demonstreret at de var parate til. Men vi er ikke parate til at nedsætte forbruget hos dem, der i forvejen har haft et faldende forbrug. Det kan umuligt være deres forbrugsstigning, der er årsagen til det stigende betalingsbalanceunderskud.

Derfor opfordrede vi for måneder siden regeringen til at give os svar på, hvem det er, der forøger forbruget. Hvilke grupper er det?

Hvis det, hvad vi forestiller os, er folk, der har haft meget store værdistigninger, der belåner disse værdistigninger, så lad os gøre noget ved det problem, det er vi indstillet på. Men hr. Fogh Rasmussen ved jo udmærket godt, at selv om man kunne få ham med, hvad jeg tror er håbløst, så ville det være fuldstændig utænkeligt, at man kunne få venstre, det konservative folkeparti, centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti til at indse behovet for at gøre noget ved f.eks. værdistigningerne på jord og fast ejendom.

Priserne stiger og stiger og stiger i øjeblikket. Der lånes rask væk til et forbrug, der ikke er nogen produktionsmæssig dækning for. Det er bl.a. årsagen til det stigende underskud på betalingsbalancen, men det vil man jo ikke røre ved.

Derfor kan jeg svare 100 pct. positivt: vi vil være med til at nedbringe underskuddet på betalingsbalancen. Vi er også parat til det på afgiftsområdet og andre steder, hvis det indgår i en fornuftig helhed, det har vi sagt mange gange. Men vi vil ikke være med til at ramme folks forbrug, hvor der sidste år var en nedgang på 12 pct., 8 pct. og 6 pct. for henholdsvis de arbejdsløse, børnefamilierne og de beskæftigede.

Formanden:

Kunne vi få noget mere ro, ikke mindst ovre i sidegangen, men i øvrigt i hele salen.

(Kort bemærkning).

Fogh Rasmussen (V):

Hr. Svend Auken siger, at socialdemokratiet ikke vil være med til at røre ved almindelige menneskers forbrug. I samme åndedrag siger hr. Svend Auken, at socialdemokratiet til enhver tid vil lægge stemmer til endnu større afgiftsstigninger end dem, der behandles her i dag. Mon ikke hr. Svend Auken vil give mig ret i, at det i hvert fald vil ramme almindelige menneskers forbrug?

Gert Petersen (SF):

Jeg vil godt opfordre en eller anden sprogforsker til ved lejlighed at underkaste de borgerlige ordføreres sprog og tale et særligt studium. Læg mærke til, hvor mange gange de bruger vendingen: »alle ved, at«.

Jeg læste engang en kritisk artikel om skrivelser i et andet land, i en anden kultur, un-

[Gert Petersen]

der ikke-demokratiske forhold. Deri gjorde den pågældende forfatter opmærksom på, at hver gang man derovre ville udslynge en påstand, som det var meget svært at bevise, skrev man bare: »Som alle ved, forholder det sig sådan og sådan«.

Og nu har jeg altså hørt hr. Gammelgaard konstatere: som alle ved, er arbejdsløsheden faldende. Jeg har hørt venstres ordfører konstatere: som alle ved, er der næppe nogen inflation længere her i Danmark. Jeg er 100 pct. enig med hr. Svend Auken i, at det er de faktiske vilkår, alle tager deres udgangspunkt i, og derfor står de borgerlige ordførere over for nogle kolossale skuffelser.

Jeg synes, man skal holde op med den ønsketænkning. Selvfølgelig er det ikke alle, der ved det, som de borgerlige ordførere har svært ved at bevise. Det er ganske enkelt noget, man udslynger.

Noget af det groveste, synes jeg nok, er hele diskussionen om arbejdsløsheden. Der har vi nu igen hørt – jeg tror, det var hr. Gammelgaard – glæde sig over de 5.000 fugle, han har på taget, altså nedgangen i arbejdsløsheden på 5.000 engang i løbet af året. Det er ikke det, det drejer sig om. Det drejer sig om, hvordan det forholder sig rent faktisk, ikke om, hvad hr. Gammelgaard ved, eller hvad alle efter hr. Gammelgaards mening ved, men hvordan det forholder sig rent faktisk.

Det forholder sig rent faktisk sådan, at arbejdsløsheden er stigende. Jeg husker, at under valgkampen dukkede også statsministeren og finansministeren op med nogle fantastiske sensationer, optimistiske meldinger om, at nu var vendingen der, nu faldt arbejdsløsheden.

Jeg står imidlertid her med Nyt fra Danmarks Statistik, dateret 15. maj 1984, med de seneste oversigter. De siger udtrykkeligt, at den sæsonkorrigerede arbejdsløshed i februar 1983 var 272.500 og i februar 1984 281.600, altså næsten 10.000 større. I marts 1983 var den 275.600, i marts 1984 284.400, altså næsten 10.000 større. Den sæsonkorrigerede arbejdsløshed er vokset med ca. 10.000 fra begyndelsen af 1983 til begyndelsen af 1984.

Hvordan kan man så tillade sig – undskyld jeg forstyrrer, hr. Gammelgaard. Jeg vil godt have at vide, hvordan hr. Gammelgaard kan tillade sig at gå rundt og tale om faldende arbejdsløshed, når kendsgerningen, som

den nu forligger fra Danmarks Statistik, er, at arbejdsløsheden sæsonkorrigeret er vokset med ca. 10.000 fra sidste år ved denne tid og til i år ved denne tid. Men alle ved, at arbejdsløsheden er faldende, siger hr. Gammelgaard.

Må jeg sige om det forslag, vi drøfter, at det ligger helt på linje med regeringens øvrige politik. Der er tale om en betydelig konsekvens. Det skal jeg indrømme. Nu fjerner man igen for en periode af 2 år det værn mod prisstigninger, som lønarbejderne har.

Man påstår samtidig, at alle ved, at der ikke bliver nogen prisstigninger. Må jeg have lov til at sige, at vi er mange, der er overbeviste om, at der bliver prisstigninger, og at prisstigningsniveauet vil ligge på 6-7 pct., hvad det også gjorde sidste år. Der er ingen udsigt til noget andet. Dermed forringer man, udhuler man den kontrakt, som måtte være indgået og måtte blive indgået mellem lønarbejdere og arbejdsgivere, om prisen på lønarbejdernes arbejde, den pris, de skal have for at sælge deres arbejde. Dermed udhuler man denne kontrakt, man forringer prisen. Sådan er det gået de forudgående to år. Sådan skal det altså også gå i de næste to år.

Da man samtidig indfører lønrammer på 4 pct. eller 2 pct., eller hvad ved jeg, forhindrer man lønarbejderne i ad den vej at sikre sig, at kontrakten ikke bliver udhulet. Resultatet er et meget, meget kraftigt fald i levedoden, i den realløn, lønarbejderne ellers har haft, og det er – desværre var jeg lige ved at sige: naturligvis – især de lavtlønnede, det går ud over. Ophævelsen af pristalsreguleringen rammer i ganske særlig grad de lavtlønnede.

Det er den samme teknik, som anvendes, når vi kommer til arbejdsløsheds- og sygedagpengene, som man fryser fast med det resultat, at der gennem de almindelige prisstigninger sker en meget kraftig udhuling, det vil sige en kraftig nedgang i det reelle beløb, som de pågældende har krav på og troede de skulle have.

Det er, som jeg sagde, meget konsekvent fra regeringens side, for det hele drejer sig om, at denne krise skal bekæmpes ved, at den nominelle løn, altså pengelønnen, presses nedad, og også ved, at den sociale løn, de sociale goder, derunder arbejdsløsheds- og sygedagpenge, presses nedad. Man presser nedad på en sådan måde, at man meget præcist hele tiden rammer først og fremmest de

[Gert Petersen]

dårligst stillede. Der er også mellemgrupper, der bliver ramt, men det er i ganske særlig grad de dårligst stillede, der bliver ramt.

Der er derimod nogle, der ikke bliver ramt, men det er også logisk. Det er de velhavende, og det er det, det hele drejer sig om. Som hr. Svend Auken mindede om, er det tidligere her i folketinget oplyst, at restindkomsterne – det er det fine, borgelige, nationaløkonomiske ord for »profitterne« – er vokset med 15–20 pct. fra 1982 til 1983 og formodentlig vil vokse med 15–20 pct. fra 1983 til 1984. Her er altså tale om virkelig fremgang – og fremgang så det basker. Men det er også det, det drejer sig om. Det, der er meningen med regeringens politik, er, at disse restindkomster, disse profitter, skal forøges, og det skal ske på bekostning af den øvrige befolkning og i ganske særlig grad de dårligst stillede.

Jeg er naturligvis særdeles tilfreds med, at socialdemokratiet ikke vil medvirke hertil. Jeg ville have syntes, at det var rystende, hvis man havde efterkommet de appeller, der kommer fra hr. Gammelgaard og andre, om dog at komme tilbage og være med i udformningen af den politik, der skal føres, den nødvendige politik osv. Ja, enhver so taler jo pænt om sine pattegrise, og det er de nødvendige pattegrise osv., men vi andre ved godt, at det blot er de sædvanlige postulater.

Jeg er bare ikke helt glad for, at socialdemokratiet reagerer ved ligesom at appellere til denne regering om dog at komme på bedre tanker. Den kommer ikke på bedre tanker. Den polarisering, som finder sted, er uundgåelig. Dette sagt med adresse til socialdemokratiet.

Der er øget tillid til Danmark i udlandet, var der en af de borgerlige ordførere, der sagde, og det er sandt nok. Jeg så, at OECD var kommet med en erklæring herom. Det eneste, de var utilfredse med, var, at man ikke skar endnu mere ned. Ja men det er da, fordi det drejer sig om et kapitalistisk samfundssystem, som man fra borgerlig side søger at regere på den mest renlivede kapitalistiske måde. Det er det, det drejer sig om. Og det fører til konfrontation. Det fører til polarisering. Det fører til øget tillid i visse kapitalkredse i udlandet, men naturligvis ikke til øget tillid i den danske arbejderbefolkning. De borgerlige ordførere vil blive dybt skuffet, hvis de går og bilder sig det ind.

På den anden side mener jeg, at socialdemokratiet må erkende, at vi er i en ny situation; der føres en renlivet borgerlig politik. Modstykket til denne borgerlige politik må være en renlivet politik baseret på lønmodtagernes interesser, det vil sige en politik med et socialistisk sigte. Det må være det, vi skal stræbe efter. Vi må få bremset den politik, der føres, og få den afløst, ikke af en politik, der bare er baseret på et håb om omvendelse hos de borgerlige, men af den stik modsatte politik.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Det er, som om både socialdemokratiets og SFs ordførere kun har fulgt udviklingen i de første 3 måneder i år. De har ikke læst eller hørt om tallene for de første 4 måneder. Man henholder sig til, at man skrev en betænkning, der kun kunne tage martstallene med. Vi har klart kunnet dokumentere, at hvad angår inflationsudviklingen er den 4 pct. på årsbasis, når man tager apriltallet med. Det ligger også således, at når man tager det foreløbige apriltal for arbejdsløshedsudvikling med, ja, så ligger arbejdsløsheden i april 1984 under arbejdsløsheden i april 1983. Det er kendsgerningerne. Det er kendsgerningerne, man gerne vil bygge på, og sådan ligger de altså.

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg vil da gerne knytte an til hr. Gert Petersens ønske om, at sprogforskere skulle undersøge ordføreres anvendelse af forskellige udtryk. Jeg er helt enig med hr. Gert Petersen i, at udtrykket »som alle ved« er suggestivt, især når det drejer sig om økonomiske forhold. Når hr. Gert Petersen er til stede, undgår jeg med flid at anvende udtrykket, for det ville være en tilsnigelse.

Jeg vil gerne påpege over for hr. Gert Petersen, at han gør sig skyldig i noget nøjagtig lige så suggestivt. Et af de mest suggestive postulater, der findes på dansk, er anvendelsen af udtrykket »lønmodtagerne«. Lønmodtagerne udgør – ja, det ved jeg ikke, det kan vi strides om, men skal vi sige 85–90 pct. af landets befolkning.

SF postulerer, som socialdemokraterne gør det, at denne store gruppe af danskere, som er lønmodtagere, som modtager løn for at

[Niels Helveg Petersen]

udføre et stykke arbejde, har identiske interesser og synspunkter. Det er et af de mest suggestive postuler til sprogforskernes efterprøvelse, jeg kender i det danske sprog. Hvis hr. Gert Petersen vil holde op med at anvende udtrykket »lønmodtagernes fælles interesser«, så skal jeg i hvert fald gøre mit til, at vi får udryddet udtrykket »som alle ved«.

Helt kort fortalt er der efter det radikale venstres opfattelse to helt centrale led i den økonomiske politik i de kommende år, som ingen regering kan smyge sig uden om.

Det ene er at føre en indkomspolitik, der forbedrer vores konkurrenceevne, forøger eksporten for at presse inflationen og renten ned og investeringerne og beskæftigelsen i vejret. Dette er en uomgængelig nødvendighed, og det ved ikke alle, men det ved i hvert fald alle tidligere socialdemokratiske ministre, der har haft et ansvar for landets økonomiske politik.

Det andet led er, at der er et uomgængeligt behov for med et underskud på statsfinanserne på omkring 50 mia kr., heldigvis for nedadgående, at føre en stram udgiftspolitik. Vi kan ikke lade, som om dette underskud ikke eksisterer.

Det forlig, regeringen og det radikale venstre har indgået, sætter ind på disse områder, lægger op til en videreførelse af en stram indkomspolitik og en bedre udvikling for statsfinanserne. Dette står det radikale venstre bag. Det vil der være behov for under alle omstændigheder.

En stor del af diskussionen i dag drejer sig om en temmelig, synes jeg, nytteløs meningsudveksling om, hvorvidt det går godt eller skidt. Vi kan i hvert fald alle blive enige om, at det går ikke godt nok. Vi har nået en del. Især er det glædeligt, at investeringerne går opad, for det er noget af det, der på lang sigt kan hjælpe på beskæftigelsen. Der er også en række andre glædelige træk i den økonomiske udvikling, bl.a. er budgetunderskuddet på vej nedad.

Men der er stadig meget store vanskeligheder med ledelsen af dansk økonomisk politik i de kommende år, og det er det centrale i denne diskussion. Hvis det forholder sig sådan, at det går meget dårligere, end regeringen påstår, med den økonomiske politik, så er der behov for endnu stærkere indgreb over for indkomstudviklingen og udgifts-

viklingen, så er der ikke behov for mindre indgreb. Hvis hr. Svend Auken og hr. Gert Petersen har ret i, at det i virkeligheden er vældig galt, der er ingen lyspunkter i det hele, så må konklusionen jo være, at der er behov for en endnu skarpere indkomspolitik og en endnu skarpere udgiftspolitik.

Når jeg siger, at det ikke går godt nok, har det også sammenhæng med, at der på det seneste i den internationale udvikling er træk, som kan sende mørke skyer ind over den danske økonomiske himmel. Renten i USA er siden februar steget med 1½ pct. En almindelig opgang i det internationale renteniveau kan få ubehagelige følger for os, og krigen mellem Iran og Irak med bombardement af olietankere og den slags ting kan også få ubehagelige virkninger for energipriser, dollarkurser og den slags ting, som kan ramme dansk økonomi.

Derfor er det under alle forhold nødvendigt i ledelsen af den danske økonomiske politik at udvise den allerstørste opmærksomhed over for udviklingen og især lægge vægt på en fortsat stram indkomspolitik og en fortsat stram udgiftspolitik.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Nu har jeg foretaget nogle kildestudier med hensyn til hr. Gammelgaards oplysninger heroppefra vedrørende arbejdsløsheden i april måned. Hvis jeg nu var oppe til eksamen i historie, så ville jeg være nødt til at tale ikke om en primær, men om en sekundær eller måske endda en tertiær, en tredjerangs kilde. Det er hr. Gammelgaard, der er denne tredjerangs kilde, fordi det er en så at sige hemmelig oplysning, hr. Gammelgaard ligger inde med, som han har erhvervet sig sent i går aftes ved samtaler med andre personer. Det ligner den situation, vi havde under valgkampen, da statsministeren pludselig afslørede den hidtil hemmeligholdte oplysning, at arbejdsløshedstallene var på vej ned.

Sagen er den, at Danmarks Statistik, som laver de solide og gennemberegne oversigter over arbejdsløsheden, for de første måneder af dette år til og med marts har konstateret en forøgelse af den sæsonkorrigerede arbejdsløshed med godt 10.000. Nu kommer hr. Gammelgaard altså og fortæller os, at han ved fra hemmelig, men sikker kilde, at i

[Gert Petersen]

virkeligheden er det i april måned i år gået den modsatte vej. Ikke alene er de 10.000 blevet hentet hjem, men situationen stiller sig bedre, end den gjorde i april sidste år.

Jeg er meget bange for, at når der kommer en gennemberegnet undersøgelse fra Danmarks Statistik, baseret på CRAM-registret, så vil det vise sig, at det forholder sig med denne oplysning, som det gjorde med statsministerens og finansministerens oplysninger under valgkampen: det drejer sig om april-nar.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg er helt enig i det, hr. Gert Petersen sagde om de hemmelige oplysninger – fortrolig, inside information, som det hedder på godt dansk – regeringen sidder inde med om den økonomiske udvikling. Det er jo ikke lang tiden siden, stats-, økonomi- og finansministrene efter et samråd i det politisk-økonomiske udvalg fortalte den undrende offentlighed, at de havde hemmelige tal, der påviste, at betalingsbalanceunderskuddet slet ikke blev så stort, som man frygtede, men i virkeligheden de første par måneder var helt nede omkring 2 mia kr. Nu har vi fået det faktiske tal for det første kvartal. Det siger 6 mia kr. i underskud.

Men det, der kaldte mig herop, var et spørgsmål til hr. Niels Helveg Petersen. Jeg vil gerne spørge hr. Niels Helveg Petersen, om han med »indkomspolitik omfattende alle grupper« – det var en fælles formulering for os så sent som i marts måned – alene har tænkt på overførselsindkomster og lønmodtagerindkomster.

Det andet, jeg vil spørge hr. Niels Helveg Petersen om, er, om han er bekendt med de efterhånden ganske mange undersøgelser, der viser, at en arbejdstidsnedsættelse, rigtigt anvendt og rigtigt gennemført, hvor man tager en del af produktivitetsforøgelsen på arbejdsmarkedet ud i form af en arbejdstidsnedsættelse, på samme tid påvirker økonomiens tre hovedstørrelser, nemlig arbejdsløsheden, underskuddet i forhold til udlandet og underskuddet på statsfinanserne.

Det fører mig frem til mit sidste spørgsmål. Det er ikke sagt polemisk til det radikale venstre, for jeg mener, at noget nær det bedste, der kunne ske, var, at det radikale

venstre igen begyndte at tænke radikalt. Hvorfor er der ikke noget som helst perspektiv i retning af en mere retfærdig fordeling af byrderne? Hvorfor er der ikke noget som helst perspektiv, der peger fremad? Hvorfor er der intet om skattereform? Intet om overskudsdeling? Intet af alt det, der kunne give lidt løft til hele situationen? Det kan jeg godt selv give svaret på: det er selvfølgelig, fordi det ville regeringen have modsat sig med næb og kløer.

Dohrmann (FP):

Fremskridtspartiet har mange gange heroppefra slået til lyd for, at af hensyn til virksomhedernes konkurrenceevne burde enhver lønfremgang, enhver bibeholdelse af den løn, man nu engang har, ske igennem skattelettelse.

Det, vi nu oplever, er det stik modsatte. Siden valget har regeringspartierne med de radikale som støtteparti kørt den helt modsatte vej. Vi ser, hvordan man vælter den ene udgift efter den anden over på befolkningen. Det lyder flot, når hr. Gammelgaard står heroppe og siger, at priserne skal holdes nede, men hvad gør regeringen rent faktisk? Den gør det modsatte. Vi oplever, hvordan elforbrugerne nu lige pludselig skal til at betale noget mere, fordi man skal have afsat sin naturgas. Vi ser, hvordan man har planer om at forhøje licenspengene. Og sådan ser vi på en lang, lang række områder, at man vælter den ene byrde efter den anden over på befolkningen.

Så er det, man igen må spørge sig selv: hvordan forklare lønmodtagerne, at de skal udvise løntilbageholdenhed, når regeringen og folketinget vælter den ene udgift efter den anden over på dem? Alle ved, at de offentlige udgifter skal ned. Det vil regeringen ikke. Den slentrer videre i de gamle socialdemokratiske fodspor, forøger de offentlige udgifter, stifter gæld og bruger løs af penge, man rent faktisk ikke har.

Så sent som her i sidste uge, var det vel, kunne man læse i landets aviser, at nu havde regeringen skrevet under på, at Kina skulle have 1 mia kr. – Kommunistkina, som har råd til alt muligt, producerer atomvåben, har stort militær, har alt muligt. Ikke desto mindre skal det rige Danmark ud og prale med, at vi sandelig har ofret 1 mia kr. til Kommu-

[Dohrmann]

nistkina. Hvis det da så bare havde været det eneste sted, man havde gået og smidt penge ud, men der er jo næsten ikke den plet på landkortet, der ikke skal have penge, og jo mere tåbelige regimer man har rundt om, jo bedre. Der sker altså det, at man plukker lønmodtagerne i skat, man smider pengene ud til ufornuftige ting, man rutter med pengene, man strør om sig, som om vi var nogle krøsusser alle sammen. Der mener vi, at man med det oplæg, regeringen her er kommet med, faktisk har lagt gift for de overenskomstforhandlinger, der skal føres.

Vi kan under ingen omstændigheder under de betingelser støtte det foreliggende lovforslag. Vi vil en helt anden vej. Vi vil give befolkningen en garanti for, at man herindefra vil gøre alt for at holde udgifterne, skatterne og nødvendige ting som el og andre ting, som man bruger i det daglige, i ro. Men det, vi oplever, er, at priserne stiger. Man lægger afgifter på, man presser en masse ting ned over hovedet på folk med det formål at plukke og forringe indtjeningen. Det ødelægger konkurrenceevnen for vores erhvervsliv, for vi ved jo alle sammen, at enhver udgift havner ovre hos erhvervslivet.

Derfor må vi med skam konstatere, at den politik, regeringen har ført siden valget, ligner den – ja, den er faktisk en tro kopi af den, socialdemokraterne har ført i mange, mange år, og det vil vi ikke medvirke til.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Hvis vi tager udgangspunkt i virkeligheden, i virkeligheden hos en arbejdsløs, en bistandsklient, en familie med en lav indkomst, så er virkeligheden ikke den, at den politik, denne regering fører, er til gavn for dem. Nej, tværtimod. Her viser især den fortsatte suspension af dyrtiden, at regeringen helt bevidst fører en politik, der er lønarbejderfjendsk og helt tydeligt mod de grupper, der har det allerdårligst. En dyrtidsregulering er jo ikke bare en lønstigning, slet ikke. Dyrtidsregulering er et udtryk for, at en løn skal bevare sin købekraft. Hullerne i den eksisterende, men fortsat suspenderede regulering er ellers så store som i et dørslog. Dækningsgraden i dag er jo blot 20–30 pct. efter den lange kæde af angreb, dyrtidsreguleringen har været udsat for i tidernes løb. Jeg tænker her på alle de nulstillinger og indfrysninger,

vi har set fra regeringer af både den ene og den anden farve.

Hvis vi forudsætter, at priserne stiger med 6 pct. i 1984 og 1985, vil den fortsatte suspension betyde, at lønarbejderne taber endnu 3.600 kr., og det er noget, der kan mærkes især i lavindkomstfamilier, især hos de enlige forsørgere, især hos de de enlige kvindelige forsørgere, som har de dårligst lønnede job. De har nemlig haft mest glæde af dyrtidsreguleringen, idet den bliver udbetalt med ens kronebeløb til alle og således er den mest solidariske lønreguleringsfaktor, som tænkes kan.

Det er bare én af de ting, der kommer. En masse andre punkter fra forslaget kommer oveni. Tænk blot på bidraget til dagpengefondens, der ligefrem skal have en overdækning, og som i virkeligheden ikke kan kaldes andet end en skjult skatteforhøjelse ad bagdøren. For de arbejdsløse, og især de arbejdsløse på dimittendsatsen, er situationen nærmest katastrofal. Fra den dag, dagpengefastfrysningen blev en realitet, altså fra den 1. januar 1983, og indtil april 1986, hvor den skal reguleres igen under en eller anden form, der endnu er ukendt, og som det ikke har været muligt at få regeringen til at løfte sløret for, vil de arbejdsløse have mistet 16–19 pct.

Hvad er så kompensationen for alt dette her efter en borgerlig opfattelse? Jo, de borgerlige siger, at der bliver masser af flere arbejdspladser, men hvis man tager regeringens egne optimistiske tanker i betragtning og regner på det, vil det alt andet lige tage 17 år, inden arbejdsløsheden er afskaffet. Er det noget at være specielt stolt af?

Regeringen har brystet sig af, at der har været en nedadgående tendens i arbejdsløsheden, og det er da også rigtigt nok, at der har været sådan et småopsving i beskæftigelsen, men det er ikke andet end et af de småopsving, der af og til har været lige siden 1974. Regeringen og de borgerlige kan ikke benægte, at der nu er en opadgående tendens i arbejdsløsheden, en opadgående tendens, der især rammer kvinderne. Hvis de skal benægte det, skal de benægte virkeligheden, og så må de komme med beviser for, at de tal, vi læste i går, ikke passer.

Summa summarum, der er kun ét svar på alt dette her. Regeringens politik må styrtes og kastes i grus, og der må opbygges en styr-

[Elisabeth Bruun Olesen]

ke på arbejdspladserne, som er stærk nok til, at der kan føres en politik, der er i arbejderklassens interesse. Det er ikke her og nu en politik i fordragelighed, som det er blevet sagt. Ikke fordragelighed, hvis fordragelighed betyder, at indkomspolitikken skal fortsætte, en indkomspolitik, som dybest set hæmmer arbejderklassen og arbejderklassens kampmuligheder og den bevægelse, der måtte komme i gang på arbejdspladserne.

Jeg er ked af i en eller anden forstand at måtte give hr. Fogh Rasmussen ret. Hr. Fogh Rasmussen kalder det forståelse, siger, at der langt ind i lønarbejdernes rækker er en forståelse for regeringens politik. Nej, jeg vil sige, at det ikke er en forståelse. Det er nok nærmere en afmagt og en passivitet skabt af, at der har været ført indkomspolitik af skiftende regeringer så længe, og at man er blevet vænnet til, at det er vejen frem. Og det er den vej, der nu må brydes.

Så vil jeg til sidst sige, at når regeringen nu snakker om, at arbejdsløsheden skal falde, hvordan harmonerer det så med de planer og tanker, regeringen har med den offentlige sektor, hvor vi ser, at der skal spares i de kommende år?

Maisted (FD):

Hr. Svend Auken kritiserede med rette regeringens politik, og vi har kunnet læse i regeringsbladet Berlingske Tidende, at det faktisk går ret så dårligt. Man når slet ikke de mål, man har sat sig. Arbejdsløsheden stiger, man får for store underskud.

Men så var der ét lyspunkt. Det var hr. Niels Helveg Petersen, der sagde, at hvis konklusionen af alt dette her er rigtig – og det er den nok desværre, hr. Niels Helveg Petersen – betyder det, at man må føre en endnu strammere politik. Så skal man altså føre en endnu strammere udgiftspolitik; det vil sige, at man skal lave besparelser i den offentlige sektor, og man skal føre en stram indkomspolitik. Så håber jeg også, at man lytter til, at der skal gives de nødvendige skattelettelser for at komme videre.

Men problemet, hr. Svend Auken, er jo ikke, at hr. Svend Auken kritiserer regeringen, der taler om et fald i reallønnen på to gange 3 pct. for dem, der er i arbejde, eller 12 pct. for dem, der er efterlønnede, eller 8 pct. for børnefamilier. Problemet er, at der

intet alternativ er stillet op over for denne regering. Vi ved, at socialdemokratiet er ude af stand til at føre en økonomisk politik, og det er jo ikke bare nogle påstande, for det har de jo haft lejlighed til at bevise.

For nu at få lidt åndelig opbyggelse i dette her har jeg selvfølgelig læst Sparekassen fra maj 1984, hvor en fremtrædende socialdemokrat, hr. Erling Olsen, under overskriften »Den offentlige sektors omfang skal fastfryses« har analyseret, hvorfor det er gået galt. Hr. Erling Olsen konstaterer, at borgerne rundt omkring på samme tid var ved at blive trætte af inflationen og de svulmende offentlige udgifter og det voksende skattetryk. Derfor måtte man gribe ind, og så lånte man, for det havde hr. Erling Olsen sammen med de øvrige socialdemokrater lært af deres økonomiske profeter. Man havde jo lært, at man i dårlige tider blot skulle underbudgettere. Men fremfor alt indstillede man sig på, at nok var der krise, men ret længe kunne den da vist ikke vare. Derfor måtte det være fuldt forsvarligt at prøve på at låne sig igennem krisen, og det gjorde man så. Det tør jo svagt antydes, at det gjorde de så.

Når der i folketinget kunne skabes brede flertal for en sådan krisepolitik, skyldes det ikke alene, at det var bekvemt, men det betyder, at man førte en sådan politik også ud fra den synsvinkel, at det var bekvemt. Man strammede til lidt senere, og så skriver hr. Erling Olsen, at man strammede til, men for lidt, for sent og forkert. Det vil altså sige, at en fremtrædende socialdemokrat analyserer situationen siden 1973 meget kontant og meget rigtigt således, at man har ført en forkert økonomisk politik. Man er så nået frem til 1982, hvor socialdemokratiet smider tøjlerne, og så konstaterer hr. Erling Olsen, at dette her jo er fantastisk dårligt, selv under denne regerings mest optimistiske forudsætninger. Og så skriver hr. Erling Olsen, at selv under regeringens mest optimistiske forudsætninger tyder alt på, at statsgælden i 1987 vil blive af samme størrelsesorden som bruttonationalproduktet.

Det er en fuldstændig korrekt analyse, og det er en fuldstændig korrekt opstilling af problemerne, men socialdemokratiet har bare ikke evnet at løse disse problemer, og så hjælper det ikke meget, at hr. Svend Auken står op og kritiserer en regering, der ikke gør det godt nok. Det skal guderne vide at den

[Maisted]

ikke gør – undskyld – det er klart, at den ikke gør det, det viser netop kendsgerningerne, den foretager ikke de nødvendige indgreb. Men nu siger regeringspartierne, at firingerne er blevet til femlinger, og at det er den sidst tilkomne, der forhindrer dem i at føre den nødvendige økonomiske politik, der vitterlig skulle rette op på landets problemer. Der skulle nemlig gennemføres langt flere offentlige besparelser, langt flere besparelser på selve driftsudgifterne, og man skulle kompensere med skattelettelser, således at lønmodtagerne også gerne ville være med. For det er da ganske klart, at de danske arbejdere overhovedet ikke kan være tjent med, at socialdemokratiet får lov til at gentage sine økonomiske fejltagelser, for at de så igen skal opleve, at det efter ganske få år ville smide tøjlerne, fordi det måtte konstateres, at blot for at dække renteudgifterne af statsgælden skulle skatteprocenterne hæves med 2½ pct. om året. Det er en af de ting, denne regering er ved at gøre med den politik, den fremlægger for øjeblikket.

Jeg har tidligere sagt, og jeg vil gerne gentage, at midlerne til at løse problemerne er forkerte. Men at regeringspartierne som undskyldning siger, at de har taget dette femte finanslovparti til sig og derfor er ude af stand til at gennemføre en fornuftig økonomisk politik, er beklageligt. Men det er også rigtigt, at der vil gå nogen tid, før man kan overbevise hr. Niels Helveg Petersen om, at det går ringere og ringere, og at det er nødvendigt at foretage nogle andre indgreb, nødvendigt at føre en anden økonomisk politik. Jeg synes, det er et lyspunkt, at hr. Niels Helveg Petersen er klar over, at der kan være problemer af den art, og at han er parat til at være med til at løse de økonomiske problemer på den rigtige og fornuftige måde. Den rigtige og fornuftige måde har vi også fået dokumenteret. Vi har fået den dokumenteret af Verdensbanken, der klart har fortalt, at fordelen ved at lave skattelettelser er, at man får en højere vækst, mens man får en ringere vækst, hvis man bibeholder det høje skatetryk, så al fornuft bør tilsige, at man slår ind på en anden økonomisk kurs.

Jeg håber, at socialdemokratiet især vil få glæde af at læse hr. Erling Olsens artikel »Den offentlige sektors omfang skal fastfryses«, og jeg håber, hr. Niels Helveg Petersen erkender de fem finanslovpartiers fejltagelse

med den økonomiske politik, de har lagt frem, og at de på et tidspunkt er parat til at gennemføre nogle positive forhandlinger, sådan at vi virkelig kan få vendt skuden.

Niels Helveg Petersen (RV):

Hr. Svend Auken rejser i sit sidste indlæg store spørgsmål om arbejdstidsnedsættelse, skattereformer og overskudsdeling, som det inden for rammerne af denne debat er vanskeligt at give fyldestgørende svar på.

Jeg vil gerne sige om arbejdstidsnedsættelsen til hr. Svend Auken, at rigtigt tilrettelagt tror jeg også, at en arbejdstidsnedsættelse kan give et vist bidrag til løsning af nogle beskæftigelsesproblemer. Det er meget afgørende, hvorledes det tilrettelægges. Det er fuldstændig klart i udgangssituationen, at jo mindre lønstigninger der følger med, og jo mere stram indkomspolitikken er i forbindelse med en nedsættelse af arbejdstiden, jo bedre er virkningen på beskæftigelsen. Jo mere man gennemfører af løn- og omkostningsstigninger samtidig med en arbejdstidsnedsættelse, jo ringere resultat for beskæftigelsen vil man opnå ved en arbejdstidsnedsættelse. Derfor synes jeg, man er nødt til at sige, at under alle forhold, og især hvis man ønsker en arbejdstidsnedsættelse, er den stramme indkomspolitik nødvendig.

Om en skattereform kan jeg gøre den politiske bemærkning, at det radikale venstre udtrykkelig ikke har ønsket, at skattereformen skulle indgå i disse forligsdrøftelser. Det har dels den helt formelle begrundelse, at en skattereform tidligst kan træde i kraft engang i 1986 eller 1987, og der skal altså også føres økonomisk politik indtil da. Men derudover den politiske begrundelse, at vi har ønsket at stå frit i forhold til regeringens udspil vedrørende en skattereform, således som det også meget klart fremgik af folketingets debat om regeringens udspil den 14. i denne måned, hvor det klart fremgik, at det radikale venstre fandt regeringens udspil utilfredsstillende.

Om overskudsdelingen kun dette, at intet ville være det radikale venstre kærere, end hvis socialdemokraterne ville bevæge sig ud af fastlåste positioner i denne sag. Hvis socialdemokraterne gjorde det, var der en mulighed for at nå noget i sagen, men jeg har nærmest den opfattelse af den socialdemokrati-

[Niels Helveg Petersen]

ske holdning, at socialdemokraterne foretrækker, at der intet sker i denne sag, fremfor at bevæge sig i retning af noget, der kan virkeliggøres.

Hr. Svend Auken spørger: hvad er perspektivet i det økonomisk-politiske indgreb, der foreligger her? Ja, perspektivet er jo det, at det under alle forhold, ligegyldigt hvad vi foretager os på andre områder, er nødvendigt at forsøge at gennemføre en stram indkomstpøolitik og en stram udgiftspolitik. Ingen af de andre opgaver, vi gerne vil løse, bliver nemmere at løse ved, at vi undlader at sætte ind på disse områder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 71 stemmer mod 69 (S, SF, FP og VS); 1 (FD) stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Tredje behandling af lovforslag nr. L 168:

Forslag til lov om ændring af visse reguleringsbestemmelser i den sociale lovgivning. (Ændrede reguleringsbestemmelser).

(Fremsat 26/4 84. Første behandling 2/5 84. Betænkning 9/5 84. Anden behandling 15/5 84).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Formanden:

Måtte jeg ikke bede medlemmerne om at blive på deres pladser under afstemningen. Med de meget snævre margener, vi har her, kunne fravær måske betyde et afstemningsresultat, som nogen ikke kunne lide. Må jeg bede medlemmerne om at hjælpe til ved at blive på deres pladser.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 77 stemmer mod 64 (S, SF og VS).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Tredje behandling af lovforslag nr. L 167:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Forhøjelse af det personlige bidrag til dagpengefonden og ændrede reguleringsbestemmelser).

(Fremsat 26/4 84. Første behandling 2/5 84. Betænkning 9/5 84. Anden behandling 15/5 84. Tillægsbetænkning 15/5 84).

Der var stillet 1 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Forhandling

Birthe Hansen (SF):

Det lykkedes ikke under anden behandling at få de radikales svar på, hvorfor i alverden de vil gennemføre en proportional skat over dagpengefonden. Ej heller hvorfor de radikale er med på, at der skal være en overdækning på 305 mill. kr. i 1985 og 100 mill. kr. i 1986, for sådan bliver det, hvis dette lovforslag vedtages. Derfor spørger jeg igen de radikale og venter denne gang rent faktisk at få et svar.

Vi har i SF, om end meget modvilligt, da vi ikke ønsker nogen forhøjelse af bidraget til dagpengefonden overhovedet, set os nødsaget til at stille et ændringsforslag, som i hvert fald gør det onde lidt mindre ondt, altså en nedsættelse af det personlige bidrag fra 2 pct. til 1,88 pct. i 1985 og derefter 1,96 pct. af det beløb, hvoraf man beregner indkomstskat til staten.

Socialministeren kunne i sin tid ikke få flertal for en bemyndigelse til selv at regulere